

Hur kan din tomt bidra till ett grönare Stockholm?

INFORMATION OM

MILJÖDIPLOM - KLIMATANPASSAD VILLATOMT

KOMMUNEN

Pollinering

Livsmiljö

Luftkvalitet

Vattenrening och dagvattenhantering

Skadedjursreglering

Temperaturreglering

Bullerreglering

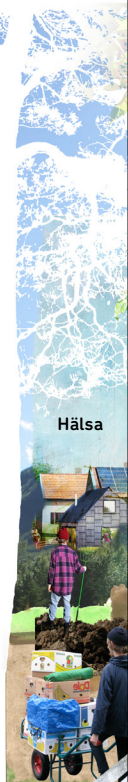
Konnektivitet

Hälsa

Rekreation

Fotosyntes

Jordmänsbildning

Varför ska min tomt miljödiplomeras?

Klimat- och miljöfrågorna är mer aktuella än någonsin - miljön angår oss alla. Stockholms villatomter är betydelsefulla inslag i den gröna miljön i staden och även om varje enskild tomt och trädgård kan tyckas vara en liten del i det globala perspektivet är ändå trädgården den plats där du kan påverka och göra skillnad. Genom din villaträdgård har du möjlighet att vara en ekologisk förebild och bidra till en hållbar och klimatanpassad utveckling av samhället. Därför ges nu Stockholms alla 44 293 småhusägare möjlighet att miljödiplomera sin villatomt och du kan på så vis bidra till att Stockholm tar ytterligare ett steg mot att bli en grön stad i världsklass.

Vilka värden finns på min tomt?

Förutom det uppenbart ekonomiska värdet av din mark finns också mindre synliga gröna värden på tomten. Villatomterna i Stockholm utgör ungefär 30% av stadens totala grönområden och är en ansenligt del av det vi kallar stadens gröna infrastruktur. För att mer konkret beskriva värdena i dessa gröna miljöer brukar man tala om ekosystemtjänster. Det är ett begrepp som syftar till att synliggöra de nyttor naturen gör för oss människor. Till exempel dämpar träd och vegetation värmeböljor och regnvatten infiltreras i marken. Här finns också livsmiljöer som utgör förutsättningar för biologisk mångfald.

Med illustrationen här intill vill vi visa att många värdefulla ekosystemtjänster finns på flera av Stockholms villatomter idag. På nästa sida får du en förklaring till vad tjänsterna innebär. Din tomt kan få ett högre sammanlagt värde genom att förstärka eller tillskapa dessa ekosystemtjänster.

Stödjande ekosystemtjänster

Livsmiljö

En varierad trädgård skapar livsrum för många olika arter, som kan samspela med varandra. Genom att odla inhemska växter, kanske sådana som minskar i dagens landskap kan en villaträdgård bidra till biologisk mångfald och utgöra en plats för genetiska resurser.

Jordmänsbildning

Jorden bildas när levande organismer (småkryp, maskar och bakterier) bryter ner och blandar döda växt- och djurdelar med sand, lera, och mineraler som vittrar från sten/berg. Då släpps näring fritt, jorden blir luftig och kan hålla kvar vatten och ge syre åt växternas rötter.

Fotosyntes

De gröna växterna är solfångare. De fångar in energin som finns i solens strålar och omvandlar den till syre och socker med hjälp av koldioxid och vatten. Växten får energi och allt levande får syre.

Konnektivitet

Konnektivitet handlar om att underlätta och stärka transportvägar för icke-mänskligt liv – att det finns gröna samband som arter kan röra sig längs med mellan större grönområden.

Försörjande ekosystemtjänster

Matproduktion

Odling för husbehov. Ett exempel på detta är "Skillnadens trädgård" där husägaren Sara Bäckmo odlar ca 150 olika grönsaker till sin familj. "Det började som ett projekt för att se hur långt man kan gå i att bli självförsörjande av grönsaker på en villatomt och det gick lättare än jag trodde", säger Sara. "Framst odlas sånt som kan ätas här och nu, eftersom lagringsmöjligheterna är begränsade. Många kålsorter, rotsaker, bär, tomater, lök, ja allt man kan tänka sig. Knepet är att bara sätta några plantor åt gången av varje sort och hela tiden fylla på med nya förgrodda."

Kulturella ekosystemtjänster

Hälsa och rekreation

Tillgång till grönska och vatten påverkar människors välmående. Bostadsområden med hög andel grönska har visat sig ha större chans till bättre mental och fysisk hälsa. Delvis är detta ett resultat av att tillgång till grönområden ökar sannolikheten att människor kommer vara fysiskt aktiva, vilket minskar flertalet riskfaktorer såsom övervikt, diabetes typ 2 och hjärt- och kärlsjukdomar. Tillgång till att vistas i grönområden kopplas också till minskad psykosocial stress och depression, och forskning visar att något så enkelt som utsikt mot naturliga element som träd bidrar till minskad stress och sänkt blodtryck. Gröna områden är också av stor vikt för hjärnans återhämtning efter intensiva informationsflöden.

Reglerande ekosystemtjänster

Luftkvalitet

Träd skyddar mot vindar, ger jämnare och behagligare temperatur. Träd och andra växter bidrar också till att ta bort föroreningar genom att damm och stoft fångas in. Det är bra att blanda barr och lövträd, eftersom barrträden bidrar med ekosystemtjänsten året om.

Bullerreglering

Vegetation bidrar till bullerreglering. Mjuk markyta dämpar effektivt ljud medan hårdgjorda ytor sprider ljudet. Samma ljudnivå upplevs mindre störande i en grön omgivning.

Vattenrening och dagvattenhantering

Vegetation och våtmarker bidrar till att rena vatten. Vid kraftig nederbörd bidrar även vegetation till att ta upp regnvatten till skillnad från asfalt eller annan hårdgjord yta. Då måste vattnet istället tas om hand i ofta överbelastade dagvattensystem. Med ökande nederbördsmängder kan villaägare planera för vattenhantering genom att bevara träd, vilka absorberar mycket vatten och inte hårdgöra mark. En parkeringsplats kan tex. göras med genomsläppliga stenar och skapa sänkor där vatten kan få samlas utan att orsaka skada.

Nedbrytning/kompostering

Växter, djur, svampar och mikroorganismer bryter ned avfall i naturen och frigör näring till växter. Genom dessa processer rör sig näringsämnen som kväve och fosfor i ett stort kretslopp. Att ha en trädgårdskompost är ett enkelt sätt att bidra till att ny näringsrik jord bildas. Näringsrik och lucker jord är gynnsam för odling av såväl grönsaker som blommor. Att kompostera avfall minskar hushållsavfall och behov av sophämtning, och i de fall då det är produkter och avfall från den egna trädgården som komposteras bidrar det även till att stärka det lokala kretsloppet.

Pollinering

Pollinering är växternas sexliv och de tar hjälp av vinden eller djur, pollinatörer, som bär med sig pollen mellan plantor. I villaträdgårdar kan man bidra genom att plantera växter som är nektarrika, bygga ett insekshotell och/eller ha en bikupa. Nyttodjuren kan bli fler med holkar, skyddande buskage, stenröse, vattendamm och många blommande växter. Låt gärna klöver och andra örter blomma i gräsmattan – skapa en liten äng.

Skadedjursreglering

Nästan alla djur har naturliga fiender. Nyckelpigan äter bladlöss både som larv och vuxen. Spindlar, blomflugor, jordlöpare, fåglar, fladdermöss, igelkottar, grodor och paddor bidrar alla till att hålla tillbaka skadedjur.

Temperaturreglering

Träd och gröna ytor skapar svalare miljöer än hårdgjorda, mörka ytor. I ett förändrat klimat förväntas värmeböljor inträffa oftare även på Sveriges breddgrader, något som skapar direkt livshotande situationer för riskgrupper i samhället och leder till obehag för många.

Vad behöver jag göra?

Redan nu kan du se hur klimatanpassad din tomt är genom att pricka av hur många av de gröna punkterna du klarar:

- ☐ Jag har en varierad trädgård som skapar livsrum för många olika arter.
- ☐ Jag odlar mat för husbehov eller har fruktträd på tomten.
- ☐ Min tomt har grönska av varierat slag, som bidrar till min och min omgivnings hälsa och välbefinnande.
- ☐ Jag tar hand om allt regnvatten som faller på huset och tomten och låter regnvattnet infiltrera i marken.
- ☐ Jag har få eller inga hårdgjorda ytor på tomten.
- ☐ Jag har en kompost.
- ☐ Jag har blommande växter som är nektarrika eller en bikupa.
- ☐ Jag har uppvuxna träd och vegetation på tomten som ger svalka vid värmeböljor.

Vill du gå vidare och miljödiplomera din tomt?

Tag kontakt med klimatanpassningsrådgivaren i din kommun!

Berätta att du vill klimatanpassa din villaträdgård och boka ett hembesök av rådgivaren för vidare information och en inventering på plats. Gå gärna ihop med dina grannar för en gemensam diplomering av ett större område!

